

U risu krvavega simbola

Pisala so se osemdeseta leta, ko je osnovnošolski četrti razred čakal na uro glasbe. Kot je narekoval ustaljen red, je moral nekdo pred začetkom pouka narisati notno črtovje z violinskim ključem. Ta mu ni in ni šel od rok. Otroška navihanost je sošolcu pred tablo začela metati predloge drugih simbolov. U trenutku, ko je v razred stopila tovarišica, je nekomu iz nedolžne objesti, brez vsakršne vsebinske in časovno kontekstualne refleksije ušla sintagma nemški križ. Posledice se niso končale le z ukori in zmerjanjem staršev tega učenca pred celim razredom ...

Korajžna deklica tistega časa, ki je z verižico krog vratu nosila krščansko razpelo, je doživela manj pompozno šikano. Seveda, otrokom bi se mogla potrditi slutnja, da je udarna ost sovraštva uperjena pravzaprav v ta križ ... Da je zlo nalomljenega križa z umetelnim veriženjem laži instrumentalizirano za spodkopavanje Kristusovega.

Nedavno se je vrstnik teh dveh šolarjev pojavil pred kamerami filmskega festivala v Benetkah. (Bržčas nevede) bitno zaznamovan z ideološkim Kruhom in mlekom boljše vizma je objektivom nastavljal srp in kladivo s svoje majice. Bi se kdo zgražal, če bi mladi mož na prsih nosil nacistični križ ali butaro s sekiro?

Želo mogoče, da bi se zgražali državni funkcionarji pa moške in žene, ki si na rame naložijo zastave z rdečimi zvezdami in vsako leto poromajo v gorenjsko vas, ki je bila po njihovi zaslugi uničena. Ne hodijo prosit odpušcanja. Zlažjo gnojijo svoje privilegije in nedotakljivost. Zastava in grb samostojne Slovenije sta prisiljena v blasfemično simbiozo s prevratniško ikonografijo. Take reči se dogajajo, čeprav je minilo že debelo desetletje, odkar ima sodobni svet nek nov simbol: zrušen zid v Berlinu. In čeprav je Slovenija prav tiste dni brnela od svežega, vsaj mimobežnega simbola: od Dosjeja. Saj, - Kočevski Rog je od neke posebne površinske notoričnosti že skoraj zvodenel ...

Kako bi človek ne pomislil, da živimo v miljeju svojevrstne duhovne revščine (če naj si dovolimo še reminiscenco na tematski sklop prejšnje številke). Ne samo v pomanjkanju, ampak prav v revščini, ki ne ohranja več plemenitosti prirojenih čustev, kakor uvaja razlikovanje Dostojevski v Zločinu in kazni; »zaradi revščine te niti ne odganjajo s palico, ampak te z metlo pometajo iz človeške družbe, da bi bilo tembolj poniževalno.« Naša duhovna obubožanost je v tem, da preko človeških mer prignano abnormalnost, v katero smo (bili) hote ali nehote vključeni, dojemamo pretežno kot normalnost. Zato smo vse prevečkrat reveži, s katerimi lahko arogantno pometajo, ne da bi se položaja jasno ovedeli, se otresli strahu in se lotili Avgijevga hleva.

Tudi Avgijev hlev je simbol. Brez teh pač ne gre. Kot smo videli v bežnem pogledu, niti totalitarna ideologija ni izjema. U nekem smislu se simboli začnejo z vsakršnim podaljševanjem nature v kulturo. Že po etimologiji povezujejo (syn = skupaj, ballo = mečem; symballein = zložiti). Brez njih bi civilizacija skupaj z ljudmi razpadla v kaotične, nepovezane in nespoznatne fragmente. Torej ni čudo, da se jim posveča številka Tretjega dne, ki je pred vami, čeprav zvečine le v njihovem ožjem zapopadku.

Lenart Rihar